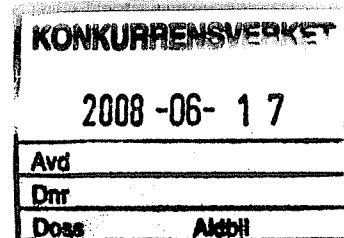




**KLAGANDE**

ISS Facility Services AB, 556410-3280  
Box 47635  
117 94 Stockholm

Ombud: Advokat Anna Jonsson  
Advokatfirman Vinge KB  
Box 4255  
203 13 Malmö



**MOTPART**

Helsingborgs stad  
Skol- och fritidsförvaltningen  
251 89 Helsingborg

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Länsrätten i Skåne läns dom den 9 januari 2008 i mål nr 12642-07,  
12643-07, 12644-07 och 12645-07, se bilaga A

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU)

---

ISS Facility Services AB (bolaget) yrkar att kammarrätten förordnar att upphandlingarna ska göras om och åberopar vad som tidigare angivits i länsrätten samt framhåller bl.a. följande.

*Utvärderingskriteriet mervärden*

Eftersom kriteriet inte närmare beskrivs i förfrågningsunderlaget har utrymmet för skönsmässig bedömning varit stort för Helsingborgs stad (staden). Det går därmed inte att, såsom länsrätten gjort, dra den slutsatsen att kriteriet inte haft någon negativ inverkan för bolaget. Först om kriteriet varit tydligt utformat i förfrågningsunderlaget hade det varit möjligt att bedöma om anbudsgivarna givits en korrekt poängsättning och behandlats lika i utvärderingen.

### *Utvärderingskriteriet referenser*

Det är i målet obestritt att samtliga tre i anbudet angivna referenser lämnat positiva omdömen. Om staden inte hade hämtat in en egen referens hade bolaget erhållit fyra poäng. Stadens egen inhämtade referens har i tilldelningsbesluten redovisats som tveksam, vilket fått till följd att bolaget tilldelats noll poäng. Staden har, såvitt bolaget känner till, enbart inhämtat en egen referens avseende bolaget och inte avseende övriga anbudsgivare, trots att egna referenser hade kunnat inhämtats beträffande i vart fall vissa av de övriga anbudsgivarna. Metoden för poängsättning medför att olika referenser ges olika tyngd utan godtagbart skäl. Medan vardera av bolagets egna positiva referenser genererar 1,33 poäng, genererar stadens ”tveksamma” referens minus 4 poäng. Den senare referensen ges alltså tre gånger så stor betydelse som endera av bolagets referenser. I kravet på affärsmässighet måste anses ligga att referenser inte bedöms olika utan ges lika tyngd vid utvärderingen. Detta gäller i synnerhet vid ett förfarande där den upphandlande enheten ges möjlighet, efter eget gottfinnande, att inhämta egna referenser avseende vissa anbudsgivare men att avstå från att göra detta för andra. En upphandlande enhet kan, om den så önskar, alltid hitta en egen ”tveksam” referens, som därmed helt raderar ut betydelsen av anbudsgivarens redovisade referenser.

### *Utvärderingskriteriet insatsvolym*

Länsrättens slutsats i fråga om utvärderingskriteriet är felaktig. Metoden får orimliga konsekvenser och får till följd att det inte är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som antas. Det kan inte heller anses finnas en objektiv sanning om ”korrekt antal uppskattade timmar”. Det måste vidare anses vara ostridigt att den anbudsgivare som på förhand känner till stadens tidsuppskattning har en otillbörlig fördel jämfört med de anbudsgivare som saknar denna kunskap. Eftersom staden regelmässigt måste göra om sina upphandlingar när avtalstiden löpt ut, är det oundvikligt att vissa anbudsgivare kan ha kännedom om uppskattningen på samma sätt som att samtliga

anbudsgivare i nu aktuell upphandling erhållit denna kunskap och därmed har en fördel jämfört med nya aktörer i kommande upphandlingar. En upphandlande enhet har en skyldighet att tillse att förutsättningar mellan befintlig leverantör och övriga anbudsgivare så långt möjligt reduceras vid utformningen av förfrågningsunderlaget så att den befintliga leverantören inte otillbörligt gynnas. Genom att inte öppet redovisa antalet timmar som den upphandlande enheten anser är optimalt för städningens utförande och ge kriteriet insatsvolym en utslagsgivande betydelse, bryter man mot denna princip. En anbudsgivare är alltså under alla förhållanden skyldig att tillse att städningen utförs enligt i förfrågningsunderlaget angivna kvalitetskrav för offererat pris oavsett vilken tidsuppskattning som lämnats. Volymuppskattningen har således inte någon praktisk betydelse för kvaliteten eller resultatet på tjänstens utförande. – I en komplettering till överklagandet åberopar bolaget EG-domstolens dom i mål nr C-532/06 samt anför bl.a. följande. Utvärderingskriterierna ”kapacitet/backup”, ”kompetens/erfarenhet (INSTA 800)”, ”kompetens/erfarenhet SRY” samt ”produkter/tekniska specifikationer, varudeklarationer” utgör sådana kriterier som enligt EG-domstolen är tillåtna i kvalificeringsfasen men inte i utvärderingsfasen. Domen belyser också att sådana kriterier som mervärden inte är tillåtna. Indirekt belyser domen även principen om transparens, varför den upphandlande enheten borde ha angivit optimalt antal timmar för städningens utförande.

Staden anser att kammarrätten ska avslå överklagandena och anför bl.a. följande.

#### *Utvärderingskriteriet mervärden*

Länsrätten godtog inte nämndens användning av utvärderingskriteriet men fann att grund för att avbryta upphandlingarna inte förelåg, eftersom bolaget inte förmådde visa att man var skadelidande i övrigt bl.a. på grund av kriteriets låga viktning. Eftersom bolaget i detta mål, i likhet med Kammarrätten i Göteborgs mål 6302-06 och 5142 – 5147-07, behandlats och bedömts på

samma sätt som de andra anbudsgivarna och i överensstämmelse med den i förfrågningsunderlaget angivna utvärderingsmodellen och inte heller kunnat visa hur man lidit skada ska under alla omständigheter klagandens grund lämnas utan avseende. Kriteriet avsåg att ta till vara eventuella innovationer. Tankarna bakom modellen härrör från begreppet formgivningstävlingar enligt 5 kap. 28 § LOU.

#### *Utvärderingskriteriet referenser*

Med en avtalsbunden partner finns redan en objektivt väl grundad uppfattning från stadens sida. Ytterligare referenser saknar betydelse i detta fall. Hade staden inte hämtat in egna referenser hade man frångått vad som sägs i förfrågningsunderlaget och detta hade varit ett brott mot 1 kap. 4 § LOU. Bolaget har misskött ett åtagande under lång tid trots tillsägelser och reklamationer i enlighet med avtal.

#### *Utvärderingskriteriet insatsvolym*

Något godtycke har inte varit för handen. Varken gällande direktiv, aktuell praxis eller lagstiftning föreskriver att det föreligger ett absolut krav på att öppet redovisa alla uppgifter som bolaget gör gällande. Insatsvolymen beräknas med hjälp av en extern konsult. Beräkningen sker i en av städbranschen framtagen dataapplikation som genom bestämning av önskade städfrekvenser och städprofiler genererar en totalbild utifrån dessa förutsättningar och därmed en slutlig total insatstid. Detta program alstrar ett objektivt underlag för att bestämma vilka utrymmen som ska bli föremål för kvalitetsmätning. Upphandlingar inom området där lägsta pris och minsta antal timmar utgjort vinnande parametrar har alltid lett till missnöjda beställare. Anbudsgivarna har inte undanhållits någon väsentlig information. Det är fritt för varje anbudsgivare att utifrån sina unika förutsättningar och kapacitet i fråga om personal själv bedöma den tid som åtgår för att visa att man kommer att kunna genomföra uppdraget under hela avtalstiden. Den framräknade insatsvolymen utgör ett riktvärde för att mäta hur korrekt en an-

budsgivare läst in sig på uppdraget och förstått skyldigheter och utformning. Det är inte förenligt med kravet på affärsmässighet att ange avverkningsgrad och insatsvolym eftersom det skulle vara direkt konkurrenshämmande då staden köper en städentreprenad och inte bemanning av uppdrag. Om en anbudsgivare skulle styras mot en viss insatstid medför det att staden köper en bestämd tid och betalar för den. Det undanröjer varje möjlighet till konkurrens mellan anbudsgivarna. Totalpriset blir i ett sådant fall endast beroende av timpriset och kopplas inte till den tid anbudsgivaren bedömer att han måste lägga ner. En för låg insatstid äventyrar uppdraget och leder till en problematik som det inte är möjligt och lämpligt att reglera kontraktsrättsligt med vite och skadestånd, eftersom skadan drabbar tredje man. Den problematik som avses är främst allergier och ohälsa bland elever och skolans personal men även sakskadorna i form av materialförstörelse. Presenterar man en så hög avverkningsgrad som bolaget har angivit tyder det på att objektet inte har undersökts. I botten ligger en relevant avverkningsgrad som för aktuella objekt är cirka 350 kvadratmeter per timme. I detta värde finns rimliga faktorer, som vilken tid det tar för en lokalvårdare att förflytta sig med respektive utan städutrustning och maskiner. – Bolaget har lagt fram en ny grund, EG domstolens dom i mål nr C-532/06, vilken inte är tillämplig på det som bolaget har anfört. Nämnden har inte blandat ihop de olika kriterierna. Även om kammarrätten skulle finna att brott mot kravet på affärsmässighet föreligger i detta avseende måste även skada eller risk för skada konstateras, vilket inte har skett.

Kammarrätten har i beslut den 18 januari 2008 förordnat att upphandlingarna inte får avslutas innan något annat har beslutats.

#### DOMSKÄL

De aktuella upphandlingarna har genomförts som öppna upphandlingar enligt 5 kap. LOU. Nämnden har tillämpat ett viktat poängsystem, som ger utvärderingskriteriet mervärden en total viktning om 5 %, referenser 10 % och insatsvolym 50 %.

Målen gäller ett flertal delfrågor. I första hand ska bedömas huruvida utvärderingskriterierna mervärden, referenser och insatsvolym står i strid med LOU. Vidare har frågan rests om staden har sammanblandat urvals- och tilldelningskriterier i kvalificerings- och utvärderingsfaserna på ett sätt som inte är tillåtet enligt LOU.

*Utvärderingskriterier:*

*Mervärden*

Kammarrätten instämmer i länsrättens bedömning.

*Referenser*

Av förfrågningsunderlaget framgår att hänsyn kommer att tas till den upphandlande enhetens egna referenser. Staden har, efter att ha inhämtat en egen referens som uppgivit sig vara missnöjd eller i vart fall tveksam, inte givit bolaget någon poäng trots att bolaget angett tre egna referenser som synes ha varit positiva i sina utlåtanden om bolaget. Förfarandet har skett i överensstämmelse med förfrågningsunderlaget. Bolaget har gjort gällande att det faktum att det har funnits tre referenser med positiv uppfattning borde ha uppvägt det faktum att en negativ referens, inhämtad av staden själv, medfört att inga poäng utdelats.

Kammarrätten anser att det inte kan göras någon invändning mot att gradera inhämtade eller lämnade referenser så att poäng ges för positiva referenser medan reducerande poäng ges för missnöjd eller tveksam referens. Kammarrätten instämmer således i länsrättens bedömning att bolaget inte kan anses ha blivit otillbörligt poängsatt eller att det i övrigt framkommit något som skulle kunna medföra ett ingripande enligt LOU i denna del.

### *Insatsvolym*

Kammarrätten gör bedömningen att det sätt på vilket kriteriet tillämpats inte utgjort en otillbörlig fördel för en tidigare leverantör till staden. Inte heller i övrigt har bolaget visat att kriteriet strider mot de krav som uppställs i LOU varför kammarrätten instämmer i länsrättens bedömning.

### *Övriga frågor*

Bolaget har redan i länsrätten gjort gällande att staden har sammanblandat urvals- och tilldelningskriterier i kvalificerings- och utvärderingsfaserna såvitt avser utvärderingskriterierna mervärden, referenser och insatsvolym. På vilket sätt detta har skett, har emellertid inte framkommit och inte heller har bolaget visat att det lett till att bolaget har lidit skada. Således gör kammarrätten samma bedömning som länsrätten.

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer gäller att nya omständigheter får åberopas så länge talan – frågan – inte ändras (jfr RÅ 2003 ref. 15). Det finns ingen särreglering avseende detta i LOU.

Som överklagandena är utformade omfattar bolagets yrkanden i kammarrätten omständigheter som inte prövats av länsrätten. Frågan blir då om kammarrätten under sådana förhållanden kan gå in i en prövning i sak huruvida det på grund av dessa omständigheter föreligger skäl för ingripande enligt LOU.

De av bolaget först i kammarrätten åberopade omständigheterna, att kriterierna ”kapacitet/backup”, ”kompetens/erfarenhet (INSTA 800)”, ”kompetens/erfarenhet SRY” samt ”produkter/tekniska specifikationer, varudeklarationer”, felaktigt skulle ha använts som utvärderingskriterium medan de i själva verket endast skulle få användas i kvalificeringsfasen kan inte, enligt kammarrättens mening, anses innebära att frågan ändras.

Kammarrätten finner således att de i kammarrätten tillkomna omständigheterna kan prövas i sak.

Av anbudsutvärderingarna framgår att bolaget har erhållit maximal poäng såvitt avser ovan sagda fyra utvärderingskriterier. Med hänsyn härtill gör kammarrätten bedömningen att bolaget inte har blivit förfördelat i jämförelse med övriga anbudsgivare i upphandlingarna och därför kan bolaget inte anses ha varit utsatt för risk att skadas på sådant sätt att ett ingripande skulle kunna ske enligt LOU. Vid sådant förhållande saknas skäl att gå in i en bedömning av bolagets påstående att sammanblandning skett.

#### DOMSLUT

Kammarrätten avslår överklagandena.

Kammarrättens interimistiska beslut upphör därmed att gälla.

#### HUR MAN ÖVERKLAGAR

Formulär 1 (bilaga B)



Per Ove Svensson

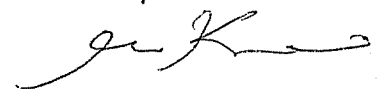


Ann-Marie Holmstedt

referent



Ewa Hagard Linander



/Malin Karlsson





**LÄNSRÄTTEN I  
SKÅNE LÄN**  
Avdelning 1  
Ulf Fred

BILAGA A  
**DOM**  
**2008 -01- 0 9**  
Meddelad i  
Malmö

Mål nr  
12642--12645-07 E

Sida 1 (9)

**SÖKANDE**

ISS Facility Services AB, 556410-3280  
Box 47635  
117 94 Stockholm

Ombud: Advokat Anna Jonsson  
Advokatfirman Vinge KB  
Box 4255  
203 13 Malmö

**MOTPART**

Helsingborgs stad  
Skol- och fritidsförvaltningen  
Box 853  
251 08 Helsingborg

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

---

**DOMSLUT**

Länsrätten avslår ISS Facility Services AB:s ansökan om ingripande enligt LOU. Det interimistiska beslutet från den 14 december 2007 har därmed upphört att gälla.

Dok.Id 155118

<b>Postadress</b> Box 4522 203 20 Malmö	<b>Besöksadress</b> Kalendegatan 6	<b>Telefon</b> 040-35 35 00 <b>E-post:</b>	<b>Telefax</b> 040-97 24 90	<b>Expeditionstid</b> måndag – fredag 08:00-16:00
---	---------------------------------------	--	--------------------------------	---

LÄNSRÄTTEN I  
SKÅNE LÄN  
Avdelning 1

DOM  
2008-01-09

Sida 2  
12642-07 E m. fl.

### YRKANDEN M.M.

ISS Facility Services AB (ISS) begär överprövning av Helsingborgs stads, genomförda av skol- och fritidsförvaltningen, upphandlingar benämnda "Städupphandling Nicolaiskolan", dnr 125/2007, "Städupphandling Olympiaskolan", dnr 126/2007, "Städupphandling Petri gymnasieskola", dnr 127/2007 och "Städupphandling Tycho Braheskolan", dnr 128/2007. ISS yrkar att upphandlingarna ska göras om.

Helsingborgs stad motsätter sig bifall till ISS yrkande.

ISS har övergripande anfört följande. Skol- och fritidsförvaltningen har i förfrågningsunderlaget inte närmare redovisat vilka omständigheter som tillmäts betydelse under kategorin "mervärden". Vidare har utvärderingsmodellen beträffande poängsättning av "referenser" och betydelsen av anbudsgivarnas gjorda volymuppskattningar ("insatsvolym") inte varit utformad på ett sådant sätt att den gett ett rättvisande resultat. Skol- och fritidsförvaltningen har därmed brutit mot de krav på affärsmässighet, likabehandling och transparens som ställs på en upphandlande enhet enligt LOU. ISS har genom detta lidit skada eftersom den metod som använts vid utvärderingen har missgynnat ISS.

Länsrätten beslutade den 14 december 2007 att upphandlingarna inte får avslutas innan något annat har beslutats.

### DOMSKÄL

#### Relevanta rättsliga utgångspunkter

Enligt 7 kap. 1 och 2 §§ LOU kan länsrätten pröva om en upphandlande enhet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och på talan av en leveran-

tör som lidit eller kan komma att lida skada besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Länsrätten prövar endast de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Enligt 1 kap. 4 § LOU ska en upphandling göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn. Kravet på affärsmässighet kommer även till uttryck i 1 kap. 22 § LOU där det anges att en upphandlande enhet ska anta antingen det anbud som har lägst anbudspris eller det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Gemenskapsrättens allmänna rättsprinciper om icke-diskriminering och likabehandling gäller vid all offentlig upphandling och anses vara inbegripna i bestämmelsen i 1 kap. 4 § LOU. Alltså ska en upphandlande enhet i alla sina beslut i en offentlig upphandling följa dessa principer. Ett beslut som påverkar alla leverantörer lika anses dock inte vara diskriminerande.

#### Sakliga omständigheter av generell betydelse – utvärderingskriterier

Gemensamt för upphandlingarna gäller att samtliga lämnade anbud har ansetts uppfylla de formella kraven i förfrågningsunderlaget och har utvärderats. Utvärdering och viktning av de sju för upphandlingarna angivna kriterierna har skett enligt följande. Kapacitet/backup viktat med 10 procent; kompetens/erfarenhet av INSTA 800 viktat med 10 procent; kompetens/erfarenhet av SRY viktat med 10 procent; produkter/tekniska specifikationer viktat med 5 procent; referenser viktat med 10 procent; mervärden viktat med 5 procent; insatsvolym viktat med 50 procent. Poängsättning av kriterierna har skett med maximalt 4 poäng men med varierande poängfrekvens och -intervall.

### Krav på reklamation

I förfrågningsunderlaget (punkt 3.1) finns angivet ett krav om att eventuella motstridiga handlingar m.m. måste reklameras av en anbudsgivare med begäran om klargörande före anbudstidens utgång vid äventyr att eventuella senare synpunkter inte kommer att beaktas.

Länsrätten konstaterar inledningsvis att nämnda krav inte hindrar en anbudsgivare att begära överprövning i ett senare skede av upphandlingsprocessen även om anbudsgivaren inte har begärt en sådan förklaring från upphandlande enhet. Länsrätten är därför oförhindrad att pröva ISS begäran om överprövning.

### Utvärderingskriteriet mervärden

Kriteriet genererar en poäng för varje för beställaren värdefullt mervärde en anbudsgivare erbjuder upp till maximalt fyra poäng.

ISS anser att kriteriet är oförenligt med gemenskapsrättens principer eftersom det inte är preciserat. Det ger därför utrymme för skönsmässiga bedömningar. Dessutom anser ISS att det fått för låga poäng (ett poäng) trots att flera mervärden angetts.

Helsingborgs stad åberopar att kriteriet viktas till endast 5 procent och att bedömningen av kriteriet är restriktivt. Det finns inte utrymme för att göra skönsmässiga bedömningar. Skol- och fritidsförvaltningen har inte, som ISS påstår, underrättat bolaget om vilka möjliga mervärden som finns; eventuellt kan en exemplifiering ha skett av historiska för upphandlingen icke relevanta mervärden. Hade förvaltningen haft kunskap om vilka mervärden som finns så skulle dessa ha varit preciserade. Poängtilldelningen

har varit restriktiv. ISS och två andra anbudsgivare har fått ett poäng vardera och en anbudsgivare har fått noll poäng. Helsingborgs stad gör även gällande att lagstiftaren inte har uppställt ett absolut krav på att detaljnivån i en kravspecifikation måste vara exakt. Inte heller måste ett förfrågningsunderlag vara utformat så att resultatet av en utvärdering redan är givet.

Länsrätten gör följande bedömning.

Länsrätten delar i princip ISS uppfattning att ett kriterium som mervärde, i den form det getts, inte är i full enlighet med gemenskapsrättens principer om i vart fall transparens vid upphandling. Även om denna eller någon annan princip frångåtts måste man också beakta om bedömningen av kriteriet medfört någon skada för den leverantör som begärt överprövning. Som Helsingborgs stad anfört har utvärderingen av kriteriet i princip inte någon utslagsgivande effekt. Tre av fyra anbudsgivare, däribland ISS, har tilldelats ett poäng medan den fjärde anbudsgivaren fått noll poäng. ISS har inte heller visat att det finns skäl att tilldela bolaget ytterligare poäng. Även om användandet av ett kriterium av nämnda slag utgör en brist i förfarandet, har det inte fått någon avgörande betydelse för utgången av upphandlingen och i vart fall inte i negativ riktning för ISS. Mot den bakgrunden anser länsrätten att det inte finns skäl för ingripande på denna grund.

#### Utvärderingskriteriet referenser

Kriteriet genererar fyra eller noll poäng utau några mellanpoäng. Det anges att skol- och fritidsförvaltningen även får ta in egna referenser.

ISS gör gällande att de tre referenser som det redovisat varit positiva. Den referens som förvaltningen själv inhämtat har varit tveksam. Detta har medfört att ISS fått noll poäng. Övriga anbudsgivare har fått högsta möjliga poäng eller fyra poäng vardera. ISS anser att förfarandet ger stort utrymme

LÄNSRÄTTEN I  
SKÅNE LÄN  
Avdelning 1

DOM  
2008 -01- 0 9

Sida 6  
12642-07 E m. fl.

för godtycke och att det inte ger ett rättvisande resultat. En mer rättvisande bild hade erhållits med en mer varierande poängskala där hänsyn tagits till samtliga referenser. Skol- och fritidsförvaltningen uppges vidare ha använt kriterier för upphandlingarna som hänför sig till såväl kvalificerings- som utvärderingsfasen.

Helsingborgs stad menar att en mera varierad skala eller medelpoängsbedömning inte skulle ha gett upphov till en mer rättvis bedömning. Staden åberopar att det föreligger ett mångårigt missnöje med ISS avseende uppdrag i kommunen på Maria Parkskola. Det skulle strida mot LOU att ge ISS högsta betyg. I ISS anbud fanns inga analyser om bakgrunden till rådande missnöje eller några förslag på aktiva förbättringsåtgärder.

Länsrätten gör följande bedömning.

Länsrätten konstaterar att det är den upphandlande enheten som, inom godtagbara ramar, själv bestämmer innehållet i en upphandling. Till detta hör också hur poängsättning av kriterierna för upphandlingen ska göras. Länsrätten kan inte se att det i sig är otillbörligt eller orättvisande med en poängsättning av ett kriterium som antingen ger fyra eller noll poäng. Handlingarna visar vidare att förvaltningen genom egna referenser inte har tilltro till ISS på grund av tidigare insatser för staden. Länsrätten kan således inte se att ISS blivit otillbörligt poängsatt för kriteriet eller att det på annat sätt framkommit förhållanden som måste medföra ett ingripande enligt LOU.

Utvärderingskriteriet insatsvolym

Kriteriet genererar poäng från ett till maximalt fyra poäng beroende på den avvikelse anbudet har i förhållande till den beräkning som upphandlande enhet har för arbetets utförande. Bedömd insatsvolym multipliceras härafter med offererat timpris varvid en total kostnad erhålls. Den upphandlande

LÄNSRÄTTEN I  
SKÅNE LÄN  
Avdelning 1

DOM

2008 -01- U 5

Sida 7  
12642-07 E m. fl.

enheten har vidare i förfrågningsunderlaget angett att en låg offererad insatsvolym kommer att bedömas som orealistisk vilket medför att anbudet inte kommer att antas även om lägsta viktade jämförelsetal erhålls.

ISS, som tilldelats ett poäng, anser att bedömningen av tidsåtgång att utföra ett städuppdrag alltid är subjektiv och beroende av företagets organisation, rutiner, val av metod och utrustning m.m. Det finns inte ett objektivi sätt att bestämma antal timmar för ett uppdrags utförande. Det ger inte ett rättvisande resultat att utgå från en egen modell som inte redovisats öppet och som utgör en subjektiv uppskattning av antalet timmar. En sådan koppling säger inte heller något om kvaliteten på den offererade tjänsten. Det kan också ifrågasättas varför förvaltningens uppskattning av antalet timmar ska anses vara mer korrekt än någon annan anbudsgivares uppskattning. Ett viktigt konkurrensmedel är även ett städbolags effektivitet. Ju effektivare organisation, utrustning, metod och rutiner, desto effektivare kan tjänsterna utföras och desto lägre blir den totala kostnaden. Att utvärderingsmodellen får orimliga konsekvenser belyses än mer om lämnad tidsåtgång är högre än förvaltningens beräkningar. Det sammanlagda priset blir därmed högre samtidigt som anbudsgivaren får en sämre kvalitetspoäng, vilket resulterar i ett prispåslag på det offererade priset vid den slutliga jämförelsen av anbudet. Det är svårt att se hur en större arbetsvolym kan ge ett försämrat resultat ut kvalitetssynpunkt. Det anförda visar att förvaltningens utvärderingsmodell inte ger ett rättvist resultat utan medför att det anbud som vunnit har ett betydligt dyrare anbud än det ISS offererat. ISS anser att man har bred erfarenhet av att bedöma tidsåtgång för arbetets utförande. Skol- och fritidsförvaltningens beräkning av tidsåtgång beaktar inte förekomsten av frekvensstyrning.

Helsingborgs stad har uppgett att utvärderingskriteriet insatsvolym är en rimlighetsbedömning baserad på statistik. Vad som bedöms är den av anbudsgivaren förväntade nedlagda tiden (mantimmar) på objektet relaterat

till de i kraven fastslagna städfrekvenserna. Syftet är att bedöma hur anbudsgivaren satt sig in i objektets förhållanden för att leverera den städkvalitet som efterfrågas. Det är således inte fråga om en subjektiv bedömning av uppskattad tidsåtgång. Det framräknade värdet är baserat på dokumenterad statistik från motsvarande objekt, möblerade skolutrymmen, sedan tio år tillbaka. Konceptet är baserat på svensk standard och städkvalitet och värdena är framtagna genom kalkylprogram för beräkning av städttid. Det framtagna värdet är inte subjektivt uppskattat. Det vitsordas att antalet timmar inte är öppet redovisat. Upphandlingskonceptet skulle i så fall falla. Ett intressant konkurrensmoment hänförligt till kvalitet skulle också gå förlorat. Kriteriet mäter rimligheten av offererat antal mantimmar relaterat till krav på städfrekvens, antal städdagar och städyta. Vad som betygsatts är rimligheten i anbudet för att säkerställa kvaliteten. Det finns en dokumenterad statistik på vad som är en rimlig avverkningsgrad för de aktuella objekten. ISS avverkningsgrad ligger högt över den beräknade. Alltför optimistiska beräkningar av tidsåtgång kan bli ödestiger för beställaren och entreprenörens personal. Det bestrids därför att principerna för upphandling enligt LOU och gemenskapsrätten har trätts för när.

Länsrätten gör följande bedömning.

Av handlingarna i målet framgår att skol- och fritidsförvaltningens bedömning av utvärderingskriteriet insatsvolym är baserad på den samlade statistik som finns på området inom staden. Genom kriteriet ville förvaltningen, enligt uppgift från Helsingborgs stad, få fram ett realistiskt underlag för antalet mantimmar utan att behöva göra avkall på den kvalitet som också krävs för arbetets utförande. Under förutsättning att de grundläggande principerna om affärsmässighet, öppenhet och likabehandling inte åsidosätts är det upp till den upphandlande enheten att avgöra hur en viss egenskap e.d. ska värderas i en upphandling, även om en eller flera anbudsgivare har en annan uppfattning om dess faktiska betydelse. Länsrätten kan inte se att



LÄNSRÄTTEN I  
SKÅNE LÄN  
Avdelning 1

DOM  
2008 -01- 09

Sida 9  
12642-07 E m. fl.

kriteriet, så som det har tillämpats, är otillbörligt eller orättvist utformat. Förfarandet i denna del föranleder därför inget ingripande enligt LOU.

Frågor i övrigt

Länsrätten kan slutligen inte se att det – som ISS hävdar – skulle ha skett en sammanblandning av urvals- och tilldelningskriterier i kvalificerings- och utvärderingsfaserna på ett sådant sätt att det finns skäl för ingripande enligt LOU. Att referenser eller någonting annat enligt ett förfrågningsunderlag "skall" presteras från anbudsgivarens sida, hindrar naturligtvis inte den upphandlande enheten från att vid en utvärdering poängsätta dessa referenser för de anbudsgivare som lämnat sådana och således uppfyllt "skallkravet" i fråga, under förutsättning givetvis att det av förfrågningsunderlaget framgår att en sådan utvärdering ska göras. Samtliga anbudsgivare har i detta fall blivit kvalificerade och har kunnat utvärderas utan att, som länsrätten ser det, några enligt gemenskapsrätten icke godtagbara hänsyn tagits.

Sammanfattningsvis finner således länsrätten att det inte är visat att skol- och fritidsförvaltningen under upphandlingsförfarandet i någon i målet prövad del har brutit mot bestämmelserna i LOU på ett sådant sätt att ISS lidit eller riskerat att lida skada. ISS ansökan om ingripande enligt LOU ska därför avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (Dv 3109/1b)

  
Peder Liljeqvist

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande skall skriva till Regeringsrätten. Skrivelsen ställs alltså till Regeringsrätten *men skall skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i Regeringsrätten fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Regeringsrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Regeringsrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

**Skrivelsen med överklagande skall undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;**

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Regeringsrätten
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.